Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 26. septembra 2019[1]

Vec C-394/18

I.G.I. Srl
proti
Marii Grazii Cicenii,
Mariovi Di Pierrovi,
Salvatoremu de Vitovi,
Antoniovi Raffaelemu,
za účasti:
Costruzioni Ing. Iandolo Srl

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Corte d'appello di Napoli (Odvolací súd Neapol, Taliansko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločnosti – Rozdelenia – Odporovacia žaloba – Ochrana záujmov veriteľov zúčastnených na rozdelení – Právna istota rozdelenia – Šiesta smernica 82/891/EHS"

I. Úvod

1. Ako vysvetlil generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer, v rímskom práve bola ochrana veriteľov pred podvodnými konaniami ich dlžníkov najprv zabezpečená prostredníctvom pôvodného nástroja priznávajúceho veriteľovi právo predať dlžníka, ktorý nezaplatil svoj dlh, ako otroka a neskôr zavedením žaloby umožňujúcej veriteľovi zrušiť úkony, ktoré dlžník vykonal s podvodným úmyslom poškodiť veriteľa.[2] Táto žaloba sa vtedy zakladala na troch podstatných predpokladoch, ktorými boli[3]: po prvé, skutočná ujma, ktorá existovala v okamihu podania žaloby (*eventus damni*), po druhé, podvodný úmysel dlžníka poškodiť práva svojich veriteľov (*consilium fraudis*), a napokon po tretie, vedomosť tretej osoby o podvode (*scientia fraudis*).

2. V súčasnosti sa podmienky podania odporovacej žaloby tak, ako existuje v rôznych členských štátoch, stále inšpirujú rímskym právom. Vo všeobecnosti možno odporovaciu žalobu podať vtedy, keď úkon, ktorým dlžník nakladal so svojím majetkom, spôsobil veriteľovi ujmu. Okrem toho je potrebné preukázať existenciu podvodu zo strany dlžníka, ako aj to, že tretia osoba o tomto podvode vedela alebo sa na ňom dokonca zúčastnila.

1 Jazyk prednesu: francúzština.

2 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575, body 23 až 26).

3 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Feniks (C-337/17, EU:C:2018:487, bod 34).

3. Odporovacia žaloba tak umožňuje chrániť veriteľov v prípadoch, keď dlžník znižuje svoj majetok, ktorý môže byť predmetom zaistenia, aby sa vyhol plateniu svojich dlhov.[4] Podáva ju veriteľ proti tretej osobe, ktorá nadobudla sporný majetok, a jej cieľom vo vnútroštátnych právnych poriadkoch je, aby došlo k vráteniu podvodne scudzeného majetku do majetku dlžníka.[5] Na tento účel je odporovacia žaloba žalobou umožňujúcou veriteľovi dosiahnuť, aby voči nemu bol vyhlásený za neúčinný úkon, ktorým dlžník nakladal s majetkom s cieľom podvodne ho znížiť.

4. Odporovacia žaloba môže v tejto súvislosti zohrávať úlohu v práve obchodných spoločností pri zabezpečení ochrany veriteľov spoločnosti okrem iného v prípade reštrukturalizácie. Jej využitie v tomto osobitnom prípade sa však nejaví byť nevyhnutné, keďže jej podanie konkuruje osobitným nástrojom ochrany veriteľov upraveným právom Únie a zdá sa, že do určitej miery môže spochybňovať trvalosť už uskutočnenej reštrukturalizácie. Potvrdzujú to dve prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom v prejednávanej veci v kontexte rozdelenia, ktoré dávajú Súdnemu dvoru príležitosť, aby sa nanovo vyjadril k článkom 12 a 19 šiestej smernice 82/891/EHS[6].

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Tretia smernica 78/855/EHS

5. Článok 1 tretej smernice 78/855/EHS[7] s názvom „Rozsah pôsobnosti“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„1. Koordinačné opatrenia stanovené touto smernicou platia pre zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov vzťahujúce sa k nasledujúcim typom spoločností:

…

– Taliansko: la società per azioni,

…“

6. Článok 13 ods. 3 tejto smernice stanovuje:

„Táto ochrana môže byť odlišná pre veriteľov nadobúdajúcej spoločnosti a veriteľov nadobúdanej spoločnosti.“

4 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Feniks (C-337/17, EU:C:2018:487, bod 35).

5 Pozri HOFFMAN, N.: Die Actio Pauliana im deutschen Recht: Gläubigeranfechtung nach dem Anfechtungsgesetz und der Insolvenzordnung; RIVERO, F.: La acción pauliana en Derecho español; CHAZAL, J. P.: L'action paulienne en droit français. In : FORNER DELAYGUA, J. (ed): *La protección del crédito en Europa: La acción pauliana*, Barcelona: Bosch, 2000; PYZIAK-SZAFNICKA, M.; WILEJCZYK, M.: Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika. In: *System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna*, zv. 6, pod vedením OLEJNICZAK, A., Varšava: C.H. Beck, 2018, s. 1771 a 1772.

6 Šiesta smernica Rady zo 17. decembra 1982 o rozdelení akciových spoločností, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 bod g) zmluvy (Ú. v. ES L 378, 1982, s. 47; Mim. vyd. 17/001, s. 50), zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/63/ES z 13. novembra 2007 (Ú. v. EÚ L 300, 2007, s. 47) (ďalej len „šiesta smernica“). V tejto súvislosti zdôrazňujem, že táto smernica bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúcou sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (Ú. v. EÚ L 169, 2017, s. 46), ktorá sa však neuplatňuje na spor vo veci samej *ratione temporis*.

7 Tretia Smernica Rady z 9. októbra 1978 o zlúčení a splynutí akciových spoločností, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 295, 1978, s. 36; Mim. vyd. 17/001, s. 42), zmenená smernicou 2007/63 (ďalej len „tretia smernica“).

2. Šiesta smernica

7. Článok 1 šiestej smernice stanovuje:

„1. Ak členské štáty umožnia spoločnostiam uvedeným v článku 1 ods. 1 [tretej smernice] podľa ich právnych predpisov [, na ktoré sa vzťahujú ich právne predpisy, – *neoficiálny preklad*] vykonať operáciu rozdelenia zlúčením stanoveným v článku 2 tejto smernice, podriadia túto operáciu ustanoveniam kapitoly I tejto smernice.

2. Ak členské štáty umožnia spoločnostiam uvedeným v ods. 1 vykonať operáciu rozdelenia splynutím stanoveným v článku 21 [operáciu rozdelenia založením nových spoločností, definovanú v článku 21 – *neoficiálny preklad*], podriadia túto operáciu ustanoveniam kapitoly II tejto smernice.

…“

8. Článok 2 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa ‚rozdelenie zlúčením‘ rozumie operácia, prostredníctvom ktorej spoločnosť po zrušení bez likvidácie prevedie na niekoľko spoločností všetky svoje aktíva a pasíva s tým, že sa akcionárom rozdeľovanej spoločnosti pridelia akcie spoločnosti nadobúdajúcej vklady vyplývajúce z rozdelenia, ďalej len ‚nadobúdajúca spoločnosť‘ a prípadne vyrovnávajúci doplatok v hotovosti nepresahujúci 10 % menovitej hodnoty pridelených akcií alebo, ak nie je menovitá hodnota dostupná, ich účtovnej paritnej hodnoty.“

9. Článok 12 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Právne predpisy členských štátov musia stanoviť primeraný systém ochrany záujmov veriteľov spoločností zúčastnených na rozdelení, ktorých pohľadávky vznikli pred zverejnením návrhu podmienok rozdelenia, ktoré nie sú splatné v okamihu tohto zverejnenia.

2. Na tento účel právne predpisy členských štátov minimálne stanovia, že títo veritelia sú oprávnení získať primerané záruky, ak finančná situácia rozdeľovanej spoločnosti a spoločnosti, na ktorú bude záväzok prevedený v súlade s návrhom podmienok rozdelenia, túto ochranu vyžaduje a ak títo veritelia ešte nedisponujú takými zárukami.

3. Ak veriteľ spoločnosti, na ktorú prešiel záväzok v súlade s návrhom podmienok rozdelenia, nebol uspokojený, ručia nadobúdajúce spoločnosti za tento záväzok solidárne. Členské štáty môžu obmedziť toto ručenie výškou čistého majetku, ktorý prešiel na iné spoločnosti ako tie, na ktoré bol tento záväzok prevedený [ktorý prešiel na každú z týchto spoločností s výnimkou spoločnosti, na ktorú bol tento záväzok prevedený – *neoficiálny preklad*]. Nemusia uplatňovať tento odsek, ak operácia rozdelenia podlieha kontrole súdneho orgánu v súlade s článkom 23 a ak väčšina veriteľov, predstavujúcich tri štvrtiny výšky pohľadávok alebo väčšina určitej kategórie veriteľov rozdelenej spoločnosti, predstavujúcich tri štvrtiny výšky pohľadávok tejto kategórie, sa vzdala nároku na toto solidárne ručenie na schôdzi podľa článku 23 ods. 1 písm. c).

4. Uplatňuje sa článok 13 ods. 3 [tretej smernice].

5. U držiteľov dlhopisov spoločností zúčastnených na rozdelení sa uplatnia odseky 1 až 4, pokiaľ rozdelenie nebolo schválené zhromaždením držiteľov dlhopisov, ak vnútroštátny zákon ustanovuje také zhromaždenie alebo individuálne držitelia dlhopisov [alebo individuálne držiteľmi dlhopisov – *neoficiálny preklad*] bez toho, aby… tým boli dotknuté právne predpisy vzťahujúce sa na spoločné uplatňovanie ich práv.

6. Členské štáty môžu stanoviť, že nadobúdajúce spoločnosti solidárne ručia za záväzky spoločnosti, ktorá sa rozdeľuje. V takom prípade nemusia uplatniť predchádzajúce odseky.

7. Ak členský štát kombinuje systém ochrany veriteľov stanovený v odsekoch 1 až 5 so solidárnym ručením nadobúdajúcich spoločností stanoveným v odseku 6, môže toto ručenie obmedziť výškou čistého majetku, ktoré prešlo na každú spoločnosť.“

10. Podľa článku 15 šiestej smernice:

„Právne predpisy členských štátov určia deň, od ktorého je rozdelenie účinné.“

11. Článok 17 ods. 1 tejto smernice uvádza:

„Rozdelenie má *ipso iure* a súbežne tieto účinky:

a) prevod všetkých aktív a pasív rozdeľovanej spoločnosti na nadobúdajúce spoločnosti tak vo vzťahu medzi rozdeľovanou spoločnosťou a nadobúdajúcimi spoločnosťami, ako aj vo vzťahu k tretím osobám; tento prevod sa uskutoční po častiach v súlade s rozdelením stanoveným v návrhu podmienok rozdelenia alebo s článkom 3 ods. 3;

b) akcionári rozdeľovanej spoločnosti sa stanú akcionármi nadobúdajúcich spoločností v súlade s rozdelením stanoveným v návrhu podmienok rozdelenia;

c) rozdeľovaná spoločnosť zanikne.“

12. Článok 19 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Právne predpisy členských štátov môžu upraviť neplatnosť rozdelenia len v súlade s týmito podmienkami:

a) neplatnosť musí byť vyslovená rozhodnutím súdu;

b) neplatnosť rozdelenia, ktoré nadobudlo účinnosť v zmysle článku 15, môže byť vyhlásená iba pri chýbajúcej preventívnej súdnej alebo správnej kontrole zákonnosti, alebo ak listiny neboli úradne overené, alebo pri zistení, že rozhodnutie valného zhromaždenia je neplatné alebo napadnuteľné podľa vnútroštátneho práva;

c) konanie o neplatnosti nemožno začať po uplynutí lehoty šiestich mesiacov odo dňa, od ktorého je rozdelenie účinné voči tomu, kto sa dovoláva neplatnosti, alebo ak boli nedostatky odstránené;

d) ak je možné odstrániť nedostatok, kvôli ktorému možno vysloviť neplatnosť rozdelenia, poskytne príslušný súd dotknutým spoločnostiam lehotu na jeho odstránenie;

e) rozhodnutie, ktorým bola vyslovená neplatnosť rozdelenia, musí byť uverejnené spôsobom stanoveným v právnych predpisoch každého členského štátu v súlade s článkom 3 smernice 68/151/EHS [8];

f) ak právne predpisy členského štátu povoľujú tretej osobe napadnúť taký rozsudok, môže tak učiniť len v priebehu šiestich mesiacov od uverejnenia rozsudku podľa [prvej smernice];

8 Prvá smernica Rady z 9. marca 1968 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého spoločenstva (Ú. v. ES L 65, 1968, s. 8; Mim. vyd. 17/001, s. 3) (ďalej len „prvá smernica“).

g) samotným rozhodnutím vyhlasujúcim neplatnosť rozdelenia nie je dotknutá platnosť záväzkov voči alebo v prospech nadobúdajúcich spoločností, ktoré vznikli pred uverejnením rozhodnutia súdu, ale po dátume stanovenom v článku 15;

h) každá nadobúdajúca spoločnosť ručí za záväzky, ktoré vznikli voči nej [zodpovedá za záväzky, ktoré jej vznikli – *neoficiálny preklad*] po dátume nadobudnutia účinnosti rozdelenia a pred dňom uverejnenia rozhodnutia vyhlasujúceho neplatnosť rozdelenia; rozdeľovaná spoločnosť ručí taktiež za tieto záväzky; členské štáty môžu stanoviť, aby toto ručenie bolo obmedzené výškou čistého majetku, ktorý prešiel na nadobúdajúcu spoločnosť, voči ktorej tieto záväzky vznikli [aby táto zodpovednosť bola obmedzená výškou čistého majetku, ktorý prešiel na nadobúdajúcu spoločnosť, ktorej tieto záväzky vznikli – *neoficiálny preklad*].

2. Odchylne od ustanovení odseku 1 písm. a) môžu právne predpisy členského štátu tiež stanoviť, že neplatnosť rozdelenia vysloví správny orgán, ak možno proti takému rozhodnutiu podať opravný prostriedok na súd. Ustanovenia písmen b), d), e), f), g) a h) sa primerane uplatnia na správny orgán. Takéto konanie o neplatnosti nemožno začať po uplynutí lehoty šiestich mesiacov od dátumu stanoveného v článku 15.

3. Predchádzajúcimi ustanoveniami nie sú dotknuté právne predpisy členských štátov vzťahujúce sa na neplatnosť rozdelenia vyslovenú po akejkoľvek kontrole zákonnosti.“

13. Články 2 až 19 šiestej smernice sa nachádzajú v kapitole I s názvom „Rozdelenie spoločností zlúčením“.

14. Článok 21 ods. 1 v kapitole II tejto smernice s názvom „Rozdelenie splynutím [Rozdelenie založením nových spoločností – *neoficiálny preklad*]“ stanovuje:

„Na účely tejto smernice ‚rozdelenie splynutím [rozdelenie založením nových spoločností – *neoficiálny preklad*]‘ znamená operáciu, ktorou prevedie spoločnosť po zrušení bez likvidácie na viaceré novozaložené spoločnosti všetky aktíva a pasíva s tým, že akcionárom spoločnosti, ktorá sa rozdeľuje, sa pridelia akcie nadobúdajúcich spoločností a prípadne vyrovnávací doplatok v hotovosti, nepresahujúci 10 % menovitej hodnoty pridelených akcií alebo, ak nie je dostupná menovitá hodnota, ich účtovnej paritnej hodnoty.“

15. Článok 22 uvedenej smernice, ktorý sa tiež nachádza v kapitole II, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Články 3, 4, 5 a články 7, 8 ods. 1 a 2 a články 9 až 19 tejto smernice sa uplatňujú na splynutie [rozdelenie založením nových spoločností – *neoficiálny preklad*] bez toho, aby boli dotknuté články 11 a 12 [prvej smernice]. Na tento účel sa výrazom ‚spoločnosti zúčastnené na rozdelení‘ označuje rozdeľovaná spoločnosť a výrazom ‚nadobúdajúca spoločnosť‘ každá nová spoločnosť.“

16. Kapitola IV šiestej smernice s názvom „Iné operácie podobné rozdeleniu“ obsahuje článok 25, ktorý stanovuje:

„Ak právne predpisy členského štátu umožnia jednu z operácií stanovených v článku 1 bez toho, aby rozdeľovaná spoločnosti zanikla, uplatnia sa kapitoly I, II a III s výnimkou článku 17 ods. 1 písm. c).“

B. Talianske právo

17. Článok 2503 codice civile (Občiansky zákonník) s názvom „Námietky veriteľov“ stanovuje:

„Zlúčenie alebo splynutie možno vykonať až po 60 dňoch od posledného zo zápisov podľa článku 2502a s výnimkou prípadu, ak je daný súhlas veriteľov spoločností zúčastňujúcich sa na zlúčení alebo splynutí, ktorých pohľadávky vznikli pred zápisom alebo uverejnením podľa článku 2501b tretieho odseku, alebo ak došlo k vyplateniu veriteľov, ktorí súhlas neudelili, prípadne ak boli príslušné sumy uložené v banke, pričom uvedené sa nevzťahuje na situáciu, ak bola vo vzťahu k všetkým spoločnostiam zúčastňujúcim sa na zlúčení alebo splynutí vypracovaná správa podľa článku 2501e, ktorej autorom je jediná audítorská spoločnosť, ktorá na vlastnú zodpovednosť v zmysle článku 2501e šiesteho odseku potvrdí, že majetkové a finančné pomery spoločností zúčastňujúcich sa na zlúčení alebo splynutí nevyžadujú zabezpečenie v prospech vyššie uvedených veriteľov.

Ak neplatí ani jedna z týchto výnimiek, veritelia podľa predchádzajúceho odseku môžu podať námietky v uvedenej lehote 60 dní. V tomto prípade sa uplatní posledný odsek článku 2445.“

18. V článku 2504c Občianskeho zákonníka s názvom „Neplatnosť zlúčenia alebo splynutia“ sa stanovuje:

„Po vykonaní zápisu v súlade s druhým odsekom článku 2504 už nemožno konštatovať neplatnosť úkonu o zlúčení alebo splynutí. Tým nie je dotknuté právo na náhradu škody prípadne spôsobenej spoločníkom alebo tretím osobám poškodeným zlúčením alebo splynutím.“

19. Článok 2506 Občianskeho zákonníka s názvom „Formy rozdelenia“ stanovuje:

„Pri rozdelení spoločnosť prevedie celý svoj majetok na viaceré existujúce alebo novozaložené spoločnosti alebo časť svojho majetku, ktorý možno v tomto prípade previesť na jedinú spoločnosť, a zodpovedajúce akcie alebo podiely na svojich akcionárov.

Povoľuje sa úhrada vyrovnávacieho doplatku, pokiaľ tento doplatok nepresiahne 10 % nominálnej hodnoty prevedených akcií alebo podielov. Je tiež povolené, aby na základe jednomyseľného súhlasu niektorí akcionári nedostali akcie alebo podiely niektorej z nadobúdajúcich spoločností, ale akcie alebo podiely rozdelenej spoločnosti.

V rámci rozdelenia môže dôjsť buď k zrušeniu rozdelenej spoločnosti bez likvidácie, alebo môže rozdelená spoločnosť pokračovať vo svojej činnosti.

Účasť na rozdelení sa zakazuje spoločnostiam v likvidácii, ktoré začali rozdeľovať svoje aktíva.“

20. Článok 2506b Občianskeho zákonníka s názvom „Príslušné predpisy“ stanovuje:

„Články 2501f, 2502, 2502a, 2503, 2503a, 2504, 2504b, 2504c, článok 2505 prvý a druhý odsek, články 2505a a 2505b sa uplatňujú aj na rozdelenie. Všetky odkazy na zlúčenie alebo splynutie uvedené v týchto článkoch sa vzťahujú aj na rozdelenie.“

21. Článok 2506c posledný odsek Občianskeho zákonníka s názvom „Účinky rozdelenia“ stanovuje:

„Každá spoločnosť ručí spoločne a nerozdielne do výšky skutočnej hodnoty čistého majetku, ktorý na ňu prešiel alebo ktorý jej zostal, za záväzky rozdelenej spoločnosti neuspokojené spoločnosťou, na ktorú tieto záväzky prešli.“

22. Článok 2901 Občianskeho zákonníka, ktorý sa nachádza v časti nazvanej „Odporovacia žaloba“, stanovuje:

„Veriteľ môže aj v prípade, ak je jeho pohľadávka podmienená alebo termínovaná, navrhnúť, aby sa úkony týkajúce sa nakladania s majetkom, ktorými dlžník poškodzuje jeho nárok, vyhlásili voči nemu za neúčinné, a to v prípade splnenia týchto podmienok:

1. dlžník vedel o poškodení nároku veriteľa v dôsledku vykonania dotknutého úkonu alebo, pokiaľ ide o úkon predchádzajúci vzniku pohľadávky, tento úkon bol úmyselne vopred pripravený s cieľom ohroziť uspokojenie pohľadávky;

2. zároveň, ak ide o odplatný akt, tretia osoba si bola vedomá poškodenia veriteľa a v prípade úkonu predchádzajúceho vzniku pohľadávky sa podieľala na úmyselnej príprave dotknutého úkonu.

…“

23. Z článku 2902 prvého odseku Občianskeho zákonníka vyplýva, že veriteľ, ktorý dosiahol vyhlásenie neúčinnosti dispozičného úkonu dlžníka poškodzujúceho jeho zabezpečovacie práva k majetku dlžníka, môže podať voči tretím nadobúdateľom exekučné alebo zabezpečovacie návrhy týkajúce sa majetku, ktorý je predmetom napadnutého úkonu.

24. Napokon z článku 2903 Občianskeho zákonníka vyplýva, že odporovaciu žalobu možno podať v päťročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od urobenia úkonu.

III. Skutočnosti predchádzajúce sporu vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

25. Notárskou zápisnicou zo 16. septembra 2009 spoločnosť Costruzioni Ing. Iandolo Srl v rámci rozdelenia previedla časť svojho majetku na spoločnosť I.G.I. Srl, ktorá bola založená na tento účel.

26. Pani Maria Grazia Cicenia, ako aj páni Mario Di Pierro, Salvatore de Vito a Antonio Raffaele, ktorí sa domnievali, že v dôsledku tohto rozdelenia stratila spoločnosť Costruzioni Ing. Iandolo veľkú časť svojho majetku a vlastnila už iba pozemky nepatrnej hodnoty, podali žalobu na Tribunale di Avellino (súd v Avelline, Taliansko), v ktorej vyhlásili, že sú veriteľmi spoločnosti Costruzioni Ing. Iandolo. Žalobcovia podali odporovaciu žalobu alebo *actio pauliana* podľa článku 2901 Občianskeho zákonníka, v ktorej hlavne navrhovali, aby úkon, ktorým došlo k rozdeleniu, bol voči nim vyhlásený za neúčinný. Subsidiárne žalobcovia navrhovali, aby súd určil, že spoločnosti Costruzioni Ing. Iandolo a I.G.I. spoločne a nerozdielne zodpovedajú za záväzky spoločnosti Costruzioni Ing. Iandolo podľa článku 2506c tretieho odseku Občianskeho zákonníka.

27. Rozsudkom vyhláseným 11. decembra 2015 Tribunale di Avellino (súd v Avelline) vyhovel hlavnému návrhu žalobcov a vyhlásil, že úkon, ktorým došlo k prevodu majetku, ktorý je súčasťou úkonu o rozdelení spoločnosti, je vo vzťahu k žalobcom neúčinný, „pokiaľ ide o majetok uvedený v zrušenom akte, ktorý je ešte stále vo vlastníctve spoločnosti I.G.I.“.

28. Spoločnosti I.G.I. a Costruzioni Ing. Iandolo podali proti tomuto rozsudku odvolanie na Corte d’Appello di Napoli (Odvolací súd Neapol, Taliansko), pričom najmä tvrdili, že odporovacia žaloba podaná veriteľmi bola neprípustná z dôvodu, že jediným právnym prostriedkom, ktorý mohli využiť veritelia spoločností zúčastnených na rozdelení, bola námietka uvedená v článku 2503 Občianskeho zákonníka, a vzhľadom na to, že žiadna námietka podaná nebola, stali sa účinky rozdelenia voči veriteľom definitívne. Tieto spoločnosti navyše tvrdia, že článok 2504c Občianskeho zákonníka bráni tomu, aby bola vyslovená neplatnosť rozdelenia po zápise úkonu o rozdelení do obchodného registra.

29. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že články 2503 a 2504c Občianskeho zákonníka preberajú do vnútroštátneho práva články 12 a 19 šiestej smernice.

30. Konkrétnejšie, na jednej strane taliansky zákonodarca na vykonanie článku 12 tejto smernice, ktorý ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primeraný systém ochrany záujmov veriteľov spoločností zúčastnených na rozdelení, ktorých pohľadávky vznikli pred zverejnením návrhu podmienok rozdelenia a nie sú ešte splatné v okamihu tohto zverejnenia, stanovil, že veritelia, ktorých práva vznikli pred rozdelením, majú právo podať proti rozdeleniu námietku v lehote 60 dní od posledného zápisu rozhodnutia o rozdelení do obchodného registra. S tým istým cieľom taliansky zákonodarca tiež stanovil, že každá spoločnosť zúčastňujúca sa na rozdelení ručí spoločne a nerozdielne do výšky skutočnej hodnoty čistého majetku, ktorý na ňu prešiel alebo ktorý jej zostal, za záväzky rozdelenej spoločnosti neuspokojené spoločnosťou, na ktorú tieto záväzky prešli.

31. Na druhej strane na dodržanie článku 19 šiestej smernice, ktorý upravuje neplatnosť rozdelenia, taliansky zákonodarca stanovil, že neplatnosť úkonu o rozdelení už nemožno vysloviť po jeho zápise do obchodného registra.

32. Vnútroštátny súd uvádza, že z jedenásteho odôvodnenia šiestej smernice vyplýva, že jedným z cieľov tejto smernice je zabezpečiť právnu istotu vo vzťahoch tak medzi spoločnosťami zúčastnenými na rozdelení, ako aj medzi nimi a tretími osobami a medzi akcionármi. S prihliadnutím na tento cieľ sa vnútroštátny súd domnieva, že článok 12 uvedenej smernice, ktorý upravuje mechanizmus ochrany záujmov veriteľov, možno vykladať tak, že znemožňuje využitie iného prostriedku majúceho ten istý účel v prípade, keď veritelia nevyužili nástroje ochrany upravené v tomto ustanovení. Navyše vnútroštátny súd tiež uvádza, že obmedzenie režimu neplatnosti rozdelenia uvedené v článku 19 šiestej smernice môže znamenať, že veritelia spoločnosti zúčastnenej na rozdelení už po nadobudnutí účinnosti rozdelenia nemôžu podať odporovaciu žalobu, ak by sa táto žaloba mala považovať za žalobu majúcu za následok neplatnosť v zmysle tejto smernice.

33. Vnútroštátny súd však uvádza, že článok 12 šiestej smernice neobsahuje žiadne ustanovenie vylučujúce podanie akejkoľvek neskoršej žaloby, ktorá má chrániť zabezpečovacie práva veriteľov k majetku dlžníka. Kladie tiež dôraz na rozdiely medzi žalobou o určenie neplatnosti a odporovacou žalobou vo vnútroštátnom práve.

34. Za týchto okolností Corte d'Appello di Napoli (Odvolací súd Neapol) rozhodol prerušiť konanie a položiť tieto prejudiciálne otázky:

„1. Môžu veritelia rozdelenej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením a ktorí nevyužili prostriedok súdnej nápravy spočívajúci v podaní námietky podľa článku 2503 Občianskeho zákonníka (čiže prostriedok ochrany zavedený v rámci vykonania článku 12 [šiestej smernice]), uplatniť po realizácii rozdelenia zrušujúcu (alebo odporovaciu) žalobu podľa článku 2901 talianskeho Občianskeho zákonníka, a to s cieľom dosiahnuť, aby sa voči nim vyhlásila neúčinnosť rozdelenia, čiže aby boli uprednostnení pri exekúcii pred veriteľmi nadobúdajúcej spoločnosti alebo nadobúdajúcich spoločností, ako aj aby získali výhodnejšie postavenie, než majú samotní spoločníci týchto nadobúdajúcich spoločností?

2. Vzťahuje sa pojem ‚neplatnosť' podľa článku 19 [šiestej smernice] iba na opravné prostriedky týkajúce sa určenia platnosti úkonu o rozdelení alebo aj na opravné prostriedky, ktorých predmetom, hoci sa netýkajú platnosti napadnutého úkonu, je určenie relatívnej ‚neúčinnosti' alebo neplatnosti rozdelenia?"

35. Písomné pripomienky podali spoločnosti I.G.I. a Costruzioni Ing. Iandolo, ako aj Európska komisia.

36. Ústne pripomienky boli prednesené v mene tých istých účastníkov konania na pojednávaní, ktoré sa konalo 5. júna 2019.

IV. Analýza

A. O prípustnosti prejudiciálnych otázok

1. O existencii pohľadávok

37. Spoločnosti I.G.I. a Costruzioni Ing. Iandolo tvrdia vo svojich písomných pripomienkach [9], že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že položené otázky sú irelevantné. Odporovacia žaloba, ktorú podali žalobcovia vo veci samej, je totiž bezpredmetná z dôvodu zániku ich pohľadávok.

38. Tomuto tvrdeniu nemožno podľa môjho názoru vyhovieť. Z judikatúry Súdneho dvora jasne vyplýva, že Súdny dvor je oprávnený rozhodovať o výklade ustanovenia práva Únie iba na základe skutkového stavu uvedeného vnútroštátnym súdom. [10] Inými slovami, Súdny dvor je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho vysvetlil vnútroštátny súd.

39. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu však nevyplýva, že by odporovacia žaloba, o ktorú ide vo veci samej, bola bezpredmetná z dôvodu zániku pohľadávok žalobcov vo veci samej.

40. Navyše v rámci úzkej spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, stanovenej v článku 267 ZFEÚ a založenej na rozdelení úloh medzi nimi, prislúcha výlučne vnútroštátnym súdom, ktoré vec prejednávajú a ktoré musia prevziať zodpovednosť za vydané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti každej veci posúdili tak potrebu prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru. [11]

41. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že platí domnienka, že prejudiciálne otázky týkajúce sa práva Únie sú relevantné. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke vnútroštátneho súdu iba vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad alebo posúdenie platnosti pravidla Únie nemajú žiaden vzťah s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, keď je problém hypotetický alebo keď Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené. [12]

42. Žiadna z týchto okolností sa však nepotvrdila v prejednávanej veci. Vnútroštátny súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že ustanovenia, ktorých uplatnenie požadujú účastníci konania vo veci samej, sú ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho práva šiestu smernicu, a tak jasne preukázal dôvody, na základe ktorých sa mu odpovede na položené prejudiciálne otázky javia relevantné a potrebné na rozhodnutie sporu vo veci samej.

9 Komisia vyjadrila to isté tvrdenie vo svojich pripomienkach na pojednávaní.

10 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. mája 2014, Érsekcsanádi Mezőgazdasági (C-56/13, EU:C:2014:352, bod 53).

11 Pozri najmä rozsudky z 21. apríla 1988, Pardini (338/85, EU:C:1988:194, bod 8); z 26. októbra 2017, Argenta Spaarbank (C-39/16, EU:C:2017:813, bod 37), a nedávno zo 4. októbra 2018, Kantarev (C-571/16, EU:C:2018:807, bod 42). Rovnako prináleží iba vnútroštátnemu súdu, aby vzal späť svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania, keď sa domnieva, že pravdepodobné rozhodnutie už nie je nevyhnutné na to, aby mu umožnilo vyriešiť spor vo veci samej, pozri rozsudok zo 17. mája 2001, TNT Traco (C-340/99, EU:C:2001:281, bod 34).

12 Pokiaľ ide o najnovšiu judikatúru, pozri rozsudky zo 16. mája 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 27); z 23. mája 2019, Fülla (C-52/18, EU:C:2019:447, bod 25), a z 5. júna 2019, GT (C-38/17, EU:C:2019:461, bod 23).

2. O pôsobnosti šiestej smernice

43. Na úvod zdôrazňujem, že z názvu šiestej smernice vyplýva, že táto smernica sa vzťahuje na rozdelenie akciových spoločností. Rovnako článok 1 tejto smernice v spojení s článkom 1 ods. 1 tretej smernice stanovuje, že v prípade Talianska sa šiesta smernica uplatňuje na akciové spoločnosti („società per azioni“). Spoločnosť Costruzioni Ing. Iandolo však nie je akciovou spoločnosťou, ale spoločnosťou s ručením obmedzeným („società a responsabilità limitata“). Z toho by bolo možné na prvý pohľad vyvodiť, že šiesta smernica sa neuplatňuje na spor vo veci samej, takže nie je potrebné odpovedať na prejudiciálne otázky.

44. Komisia sa navyše domnieva, že šiesta smernica sa podľa jej článku 21 ods. 1 v spojení s jej článkom 2 ods. 1 uplatňuje iba v prípade prevodu „všetkých aktív a pasív“ rozdeľovanej spoločnosti na novú spoločnosť v rámci rozdelenia. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu však vyplýva, že na spoločnosť I.G.I. bola prevedená iba časť majetku spoločnosti Costruzioni Ing. Iandolo.

45. Rovnako, pokiaľ ide tentokrát o počet nadobúdajúcich spoločností, článok 2 ods. 1 a článok 21 ods. 1 šiestej smernice definujú rozdelenie ako operáciu, pri ktorej rozdeľovaná spoločnosť prevádza svoj majetok na viaceré spoločnosti. Ako však spresňuje vnútroštátny súd, majetok rozdeľovanej spoločnosti bol v prejednávanej veci prevedený iba na jednu spoločnosť.

46. Z toho by vyplývalo, že netreba odpovedať na položené prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu šiestej smernice, keďže táto smernica sa neuplatňuje na spor vo veci samej.

47. Z judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že tento súd má podľa článku 267 ZFEÚ právomoc na výklad práva Únie v prípade, keď toto právo priamo neupravuje situáciu, o ktorú ide, ale keď sa vnútroštátny zákonodarca pri preberaní ustanovení smernice do vnútroštátneho práva rozhodol uplatňovať rovnaké zaobchádzanie na výlučne vnútroštátne situácie a na situácie upravené touto smernicou, aby prispôsobil svoje vnútroštátne právne predpisy právu Únie.[13] Ak totiž vnútroštátna právna úprava prispôsobí riešenia, ktoré prináša pre situácie nepatriace do pôsobnosti práva Únie, riešeniam upraveným v práve Únie, existuje určitý záujem Únie na tom, aby sa ustanovenia alebo pojmy prevzaté z práva Únie vykladali jednotne bez ohľadu na podmienky, za ktorých sa majú uplatniť, a to preto, aby sa v budúcnosti zabránilo rozdielnym výkladom.[14]

48. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu však vyplýva, že podľa ustanovení legislatívneho dekrétu č. 22 – Attuazione delle direttive n. 78/855/CEE e n. 82/891/CEE in materia di fusioni e scissioni societarie, ai sensi dell'art. 2, comma 1, della legge 26 marzo 1990, n. 69 (legislatívny dekrét č. 22, ktorým sa vykonávajú smernice 78/855/EHS a 82/891/EHS o zlúčeniach, splynutiach a rozdeleniach v súlade s článkom 2 ods. 1 zákona č. 69 z 26. marca 1990), zo 16. januára 1991,[15] články 2503, 2504c, článok 2506b posledný odsek a článok 2506c posledný odsek talianskeho Občianskeho zákonníka preberajú do vnútroštátneho práva šiestu smernicu, ako to navyše uvádza Komisia. Komisia okrem toho zdôrazňuje, že tento legislatívny dekrét výslovne upravuje rozšírenie režimu šiestej smernice okrem samotných akciových spoločností na všetky typy spoločností.

13 Pozri rozsudok zo 17. júla 1997, Leur-Bloem (C-28/95, EU:C:1997:369, bod 34).

14 Pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2011, Cicala (C-482/10, EU:C:2011:868); z 18. októbra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, bod 45), a z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, bod 53).

15 GURI č. 19 z 23. januára 1991.

49. Vnútroštátny súd okrem toho spresňuje, že podľa článku 2506 Občianskeho zákonníka môže byť rozdelenie úplné, keď rozdelená spoločnosť prevedie celý svoj majetok na viacero spoločností, alebo čiastočné, keď rozdelená spoločnosť prevedie iba časť svojho majetku na jednu novozaloženú spoločnosť. Keďže články 2503, 2504c, článok 2506b posledný odsek a článok 2506c posledný odsek Občianskeho zákonníka sú ustanoveniami preberajúcimi šiestu smernicu, uplatňujú sa v talianskom práve aj na rozdelenia, pri ktorých sa prevádza iba časť majetku rozdeľovanej spoločnosti na jedinú spoločnosť.

50. Toto riešenie sa mi navyše javí logické, keďže umožňuje zjednotiť režim rozdelenia vo vnútri toho istého členského štátu na všetky typy spoločností a rozdelenie akejkoľvek povahy. [16]

51. Z toho podľa môjho názoru vyplýva, že taliansky zákonodarca chcel prispôsobiť vnútroštátnu právnu úpravu rozdelenia iných než akciových spoločností režimu upravenému šiestou smernicou bez ohľadu na to, či ide o úplné, alebo čiastočné rozdelenie, takže Súdny dvor má právomoc odpovedať na položené otázky.

52. Tento záver nie je spochybnený výkladom článku 25 šiestej smernice, ktorý navrhuje Komisia vo svojich písomných pripomienkach. Toto ustanovenie pripúšťa možnosť členských štátov upraviť uplatnenie tejto smernice na prípady, v ktorých rozdeľovaná spoločnosť po rozdelení nezaniká, ale právne existuje naďalej. Podľa Komisie to neznamená, že členský štát môže ignorovať podmienku týkajúcu sa prevodu celého majetku. Možnosť rozšíriť pôsobnosť šiestej smernice ponúknutá členským štátom je teda obmedzená: k rozdeleniu môže dôjsť bez zániku rozdeľovanej spoločnosti, pokiaľ táto spoločnosť prevedie na nadobúdajúce spoločnosti celý svoj majetok. Členské štáty nemôžu uplatňovať režim tejto smernice na rozdelenie, pri ktorom nedochádza k prevodu všetkých aktív a pasív rozdeľovanej spoločnosti.

53. Táto úvaha ma nepresvedčila. Na jednej strane treba podľa môjho názoru článok 25 šiestej smernice vykladať doslovne. Podľa tohto článku, ak sa vnútroštátny zákonodarca rozhodne rozšíriť pojem „rozdelenia“ na situácie, v ktorých rozdeľovaná spoločnosť existuje naďalej, vyžaduje sa, aby sa na tieto operácie uplatňovali ustanovenia uvedenej smernice. Článok 25 šiestej smernice však neznamená, že vnútroštátny zákonodarca nemôže odkázať na uvedené ustanovenia pri riešení situácií nepatriacich do pôsobnosti smernice.

54. Na druhej strane, čo je ešte dôležitejšie, rozhodnutie prispôsobiť *vo vnútroštátnom práve* operácie rozdelenia, pri ktorých nedochádza k prevodu všetkých aktív a pasív rozdeľovanej spoločnosti, režimu šiestej smernice, patrí výlučne do právomoci vnútroštátneho zákonodarcu. Členské štáty sú oprávnené prispôsobiť sa v oblastiach nepatriacich do pôsobnosti práva Únie riešeniam upraveným v práve Únie. Táto voľnosť odkázať na riešenia obsiahnuté v práve Únie v situáciách nepatriacich do jeho pôsobnosti nemožno obmedziť, ak takýto odkaz nemôže poškodiť dosiahnutie cieľov uvedených v šiestej smernici.

55. Nemyslím si však, že by prevzatie riešení stanovených šiestou smernicou do vnútroštátneho práva v situáciách, na ktoré sa nevzťahuje jej pôsobnosť, mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov, ktoré normotvorca Únie sleduje touto smernicou.

16 Podľa niektorých autorov toto riešenie umožňuje zabrániť „existencii dvojkoľajného práva spoločností“, pozri GUYON, Y.: *La coordination communautaire du droit français des sociétés*, *RTD Eur*, 1990, s. 241. V tejto súvislosti musím zdôrazniť, že takéto rozhodnutie urobili pri preberaní šiestej smernice aj iné členské štáty. Pozri napríklad v prípade Francúzska loi n° 88/17 relative aux fusions et aux scissions de sociétés commerciales et modifiant la loi n° 66/537, du 24 juillet 1966, sur les sociétés commerciales (zákon č. 88/17 o zlúčeniach, splynutiach a rozdeleniach obchodných spoločností, ktorým sa mení zákon č. 66/537 z 24. júla 1966 o obchodných spoločnostiach) z 5. januára 1988 (JORF zo 6. januára 1988, s. 227); v prípade Nemecka Gesetz über die Spaltung der von der Treuhandanstalt verwalteten Unternehmen (SpTrVG) (zákon o rozdelení spoločností, ktoré spravuje agentúra Treuhand) z 5. apríla 1991 (BGBl. 1991 I s. 854); v prípade Španielska Ley 19/89 de reforma parcial y adaptación de la legislación mercantil a las Directivas de la Comunidad Económica Europea (CEE) en materia de Sociedades [zákon 19/89 o čiastočnej reforme a prispôsobení obchodnoprávnej úpravy smerniciam Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS) v oblasti spoločností] z 25. júla 1989 (BOE č. 178 z 27. júla 1989, s. 24085), a v prípade Poľska kodeks spółek handlowych (zákonník obchodných spoločností) z 15. septembra 2000 (Dz. U. de 2000, č. 94, položka 1037), najmä článok 529 tohto zákonníka.

56. Domnievam sa preto, že prejudiciálne otázky treba považovať za prípustné.

B. O prejudiciálnych otázkach

1. O prvej prejudiciálnej otázke

57. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa článok 12 šiestej smernice má vykladať tak, že bráni tomu, aby veritelia rozdeľovanej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením, podali po realizácii rozdelenia takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, aj keď títo veritelia nevyužili nástroj ochrany upravený vo vnútroštátnom práve podľa tohto ustanovenia.

58. Článok 12 ods. 1 šiestej smernice ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primeraný systém ochrany záujmov veriteľov spoločností zúčastnených na rozdelení, ktorých pohľadávky vznikli pred zverejnením návrhu podmienok rozdelenia a ktoré nie sú ešte splatné v okamihu tohto zverejnenia. Na tento účel musia členské štáty *minimálne* stanoviť, že títo veritelia sú oprávnení získať primerané záruky, ak to vyžaduje finančná situácia rozdeľovanej spoločnosti a nadobúdajúcich spoločností. Alternatívne sa členské štáty môžu rozhodnúť zaviesť medzi nadobúdajúcimi spoločnosťami režim solidárneho ručenia za záväzky rozdeľovanej spoločnosti. Článok 12 ods. 7 šiestej smernice však stanovuje, že členské štáty môžu kombinovať primeraný systém ochrany veriteľov uvedený v odseku 1 a režim solidárneho ručenia nadobúdajúcich spoločností. V tomto prípade je solidárne ručenie nadobúdajúcich spoločností obmedzené na výšku čistého majetku, ktoré prešlo na každú z týchto spoločností.

59. Tieto ustanovenia si z mojej strany vyžadujú tri poznámky. V prvom rade, požiadavka stanoviť systém ochrany záujmov veriteľov obsiahnutá v článku 12 šiestej smernice je minimálnou požiadavkou. Výraz „minimálne“ totiž znamená, že členské štáty musia rešpektovať určitú hranicu ochrany záujmov veriteľov tým, že im v uvádzanej situácii poskytnú záruky, pričom však nie sú obmedzené na toto ochranné opatrenie. Článok 12 šiestej smernice neupravuje vyčerpávajúci zoznam nástrojov, ktoré možno zaviesť na ochranu záujmov veriteľov. [17]

60. Ďalej treba uviesť, že šiesta smernica ukladá členským štátom povinnosť zaviesť takýto primeraný systém ochrany veriteľov iba pre pohľadávky, ktoré vznikli pred zverejnením návrhu podmienok rozdelenia a ktoré ešte nie sú splatné v okamihu tohto zverejnenia. Naproti tomu, pokiaľ ide o pohľadávky, ktoré vznikli pred zverejnením návrhu podmienok rozdelenia a ktoré sú už splatné v okamihu tohto zverejnenia, táto smernica neupravuje osobitné nástroje na ochranu záujmov veriteľov. Z toho znovu vyplýva, že hoci sú členské štáty povinné zaviesť nástroje ochrany v prípade určitého typu pohľadávok, vnútroštátni zákonodarcovia môžu vo vnútroštátnom práve upraviť ochranné opatrenia pre iné typy pohľadávok, ktoré nepatria do pôsobnosti ustanovení šiestej smernice.

61. Napokon z článku 12 šiestej smernice výslovne vyplýva, že zavedenie režimu solidárneho ručenia nadobúdajúcich spoločností nevylučuje iné opatrenia na ochranu záujmov veriteľov. Kumulácia rôznych nástrojov ochrany umožňuje iba obmedziť solidárne ručenie medzi nadobúdajúcimi spoločnosťami na ich čistý majetok. Uplatnenie režimu solidárneho ručenia medzi nadobúdajúcimi spoločnosťami nemôže brániť zavedeniu iných opatrení na ochranu veriteľov.

17 Pričom však členské štáty nemajú úplnú voľnosť pri zavedení nástrojov sledujúcich ten istý účel, ako spresním v bodoch 67 až 69 týchto návrhov.

62. Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdia spoločnosti I.G.I. a Costruzioni Ing. Iandolo, článok 12 šiestej smernice neupravuje „uzavretý systém ochrany“, nad rámec ktorého už členské štáty nemôžu zaviesť dodatočné opatrenia na ochranu záujmov veriteľov. Toto ustanovenie v zásade členským štátom nebráni, aby ponechali v platnosti opatrenia alebo prijali také opatrenia, ktorých cieľom je rovnako ochrana veriteľov spoločností zúčastnených na rozdelení.

63. Rovnako, na rozdiel od toho, čo naznačuje vnútroštátny súd, žiadne ustanovenie článku 12 šiestej smernice nepodmieňuje uplatnenie týchto dodatočných opatrení na ochranu záujmov veriteľov predchádzajúcim uplatnením nástrojov upravených v tejto smernici. Myslím si teda, že členské štáty sú okrem opatrení výslovne stanovených šiestou smernicou naďalej oprávnené zavádzať mechanizmy na ochranu záujmov veriteľov.

64. Odporovacia žaloba, o akú ide vo veci samej, sa však odlišuje od nástrojov upravených šiestou smernicou. Nepredstavuje opatrenie preberajúce smernicu a možno ju podať iba v obmedzenom počte situácií. [18] Napriek tomu je odporovacia žaloba, akú upravuje taliansky Občiansky zákonník, opatrením na ochranu práv veriteľov v prípade, ak je úkon dlžníka spôsobilý poškodiť ich záujmy. Umožňuje teda rozšírenú ochranu záujmov veriteľov rozdeľovanej spoločnosti. Podľa môjho názoru je odporovacia žaloba, o akú ide vo veci samej, dodatočným opatrením na ochranu záujmov veriteľov, ktorý nijako nebráni článku 12 šiestej smernice [19].

65. Myslím si teda, že článok 12 šiestej smernice v zásade nebráni tomu, aby veritelia rozdeľovanej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením, podali po realizácii rozdelenia takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, aj keď títo veritelia nevyužili nástroj ochrany upravený vo vnútroštátnom práve podľa tohto ustanovenia. [20]

66. Na tomto mieste však musím spresniť môj výklad článku 12 šiestej smernice.

67. Myslím si, že hoci členské štáty môžu prijať alebo ponechať v platnosti aj iné opatrenia na ochranu veriteľov, než upravuje šiesta smernica, tieto opatrenia nesmú ohroziť výsledky stanovené touto smernicou a poškodiť tak jej potrebný účinok.

68. V tejto súvislosti pripomínam, ako to správne zdôraznila Komisia na pojednávaní, že podľa článku 12 šiestej smernice s prihliadnutím na jej ôsme odôvodnenie je jedným z cieľov tejto smernice zabezpečiť, aby všetci veritelia spoločností zúčastnených na rozdelení boli chránení tak, aby im rozdelenie nespôsobilo ujmu. Myslím si teda, že v pozadí článku 12 šiestej smernice, ktorého cieľom je ochrana veriteľov spoločností zúčastnených na rozdelení, je zásada rovnosti medzi uvedenými veriteľmi. Z jedenásteho odôvodnenia tejto smernice navyše vyplýva, že táto smernica má zabezpečiť aj právnu istotu rozdelenia.

18 Keďže táto žaloba okrem iného predpokladá, že úkon, ktorým došlo k rozdeleniu, bol dlžníkom urobený s podvodným úmyslom a spôsobil veriteľovi ujmu.

19 V tejto súvislosti je irelevantné, či sa odporovacia žaloba sa týka pohľadávok, ktoré vznikli pred rozdelením, ktoré už sú alebo ešte nie sú splatné. V oboch prípadoch článok 12 šiestej smernice umožňuje podľa môjho názoru zavedenie opatrení na ochranu záujmov veriteľov.

20 Navyše musím ešte zdôrazniť, že podanie odporovacej žaloby veriteľmi rozdeľovanej spoločnosti sa mi za danej situácie javí nevyhnutné na ich ochranu. Ako som vysvetlil v bode 51 týchto návrhov, taliansky zákonodarca chcel docieliť, aby sa režim šiestej smernice vzťahoval aj na čiastočné rozdelenia, pri ktorých sa časť majetku rozdeľovanej spoločnosti prevádza na jedinú spoločnosť. Režim solidárneho ručenia upravený touto smernicou na ochranu záujmov veriteľov je však režimom solidárneho ručenia *medzi nadobúdajúcimi spoločnosťami*, pričom podľa ustanovení uvedenej smernice neexistuje povinnosť členských štátov zaviesť solidárne ručenie medzi rozdeľovanou spoločnosťou na jednej strane a nadobúdajúcou spoločnosťou na strane druhej. Inými slovami, keď dôjde k čiastočnému rozdeleniu v prospech jedinej nadobúdajúcej spoločnosti, ako je to vo veci samej, jeden z nástrojov na ochranu záujmov veriteľov stanovený šiestou smernicou sa stáva neúčinný. Podľa môjho názoru možno odporovaciu žalobu v tejto konkrétnej situácii považovať za prostriedok, ktorým možno zmierniť neúčinnosť režimu solidárneho ručenia medzi nadobúdajúcimi spoločnosťami upraveného šiestou smernicou. K podobnej situácii vo francúzskom práve pozri LECOURT, B.: De l'utilité de l'action paulienne en droit des sociétés. In.: *Aspects actuels du droit des affaires, Mélanges en l'honneur de Yves Guyon*, Paris: Dalloz, 2003. V tejto súvislosti spresňujem, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že talianske súdy v talianskom práve zjavne pripúšťajú rozšírenie režimu solidarity na vzťahy medzi rozdeľovanou spoločnosťou a nadobúdajúcou spoločnosťou.

69. Ako však naznačuje vnútroštátny súd, nemožno vylúčiť, že podanie odporovacej žaloby niektorými veriteľmi rozdeľovanej spoločnosti proti nadobúdajúcej spoločnosti môže porušiť ochranu záujmov iných veriteľov, na ktorých sa rovnako vzťahuje ochrana upravená v článku 12 šiestej smernice a ktorí dôverovali účinkom rozdelenia. Rovnako nie je vylúčené, že podanie odporovacej žaloby môže mať vplyv na právnu istotu vzťahov medzi tretími osobami a spoločnosťami zúčastnenými na rozdelení. Ak by to tak bolo, čo prináleží overiť všeobecnému súdu, podanie odporovacej žaloby by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov šiestej smernice.

70. Myslím si teda, že článok 12 šiestej smernice v zásade nebráni tomu, aby veritelia rozdeľovanej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením, podali po realizácii rozdelenia takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, aj keď títo veritelia nevyužili nástroj ochrany upravený vo vnútroštátnom práve podľa tohto ustanovenia, pokiaľ táto žaloba neporušuje ochranu iných veriteľov upravenú v uvedenom ustanovení, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

2. O druhej prejudiciálnej otázke

71. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či pojem „neplatnosť“ v zmysle článku 19 šiestej smernice treba chápať tak, že sa vzťahuje aj na takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej.

72. Na úvod treba zdôrazniť, že pojem „neplatnosť“ nie je v šiestej smernici definovaný. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa určenie významu a rozsahu pojmov, pre ktoré právo Únie neobsahuje definíciu, musí zistiť podľa ich obvyklého významu v bežnom jazyku pri súčasnom zohľadnení súvislostí, v ktorých sa používajú, ako aj účelu sledovaného právnou úpravou, v ktorej sa nachádzajú. [21]

73. Pojem „neplatnosť“ sa v jeho obvyklom význame týka sankcie, ktorá postihuje úkon nespĺňajúci podmienky vyžadované na jeho vznik a ktorá má za následok zánik tohto úkonu a vyvoláva účinky voči všetkým. Táto definícia je potvrdená s prihliadnutím na súvislosti, za ktorých sa pojem „neplatnosť“ používa, a na účel sledovaný šiestou smernicou vo všeobecnosti, osobitne jej článkom 19.

74. V prvom rade článok 19 šiestej smernice upravuje reštriktívne podmienky, ktoré musí spĺňať režim neplatnosti rozdelenia. Okrem obmedzenej lehoty na podanie žaloby o neplatnosť, článok 19 ods. 1 písm. b) tejto smernice konkrétne stanovuje, že neplatnosť rozdelenia, ktoré už nadobudlo účinnosť, možno vysloviť iba z určitých taxatívne vymenovaných dôvodov. Tieto dôvody sa vzťahujú výlučne na nedodržanie podmienok nevyhnutných na to, aby mohlo dôjsť k rozdeleniu, ako je preventívna súdna alebo správna kontrola zákonnosti, úradne overená listina alebo platnosť rozhodnutia valného zhromaždenia týkajúceho sa návrhu podmienok rozdelenia. Neplatnosť rozdelenia v zmysle článku 19 šiestej smernice je teda skutočne sankciou za porušenie podmienok týkajúcich sa vzniku úkonu, ktorým dochádza k rozdeleniu.

75. Ďalej treba uviesť, že článok 19 šiestej smernice, ktorý obmedzuje podmienky podania žaloby o neplatnosť rozdelenia, má zabezpečiť právnu istotu vo vzťahoch tak medzi spoločnosťami zúčastnenými na rozdelení, ako aj medzi nimi a tretími osobami a medzi akcionármi, ako to vyplýva z jedenásteho odôvodnenia tejto smernice. Z toho možno vyvodiť, že neplatnosť rozdelenia v zmysle článku 19 šiestej smernice má účinky voči všetkým.

76. Napokon článok 19 ods. 1 písm. d) šiestej smernice tiež stanovuje, že pokiaľ je to možné, treba odstrániť nedostatok, pre ktorý možno vysloviť neplatnosť rozdelenia. Tak z cieľa článku 19 tejto smernice, ako aj zo systému, ktorý upravuje, teda vyplýva, že toto ustanovenie má v prvom rade zabrániť zániku úkonu, ktorým došlo k rozdeleniu a ktorý už nadobudol účinnosť.

21 Pozri najmä rozsudky z 12. októbra 2017, X (C-661/15, EU:C:2017:753, bod 27), a z 20. septembra 2018, 2M-Locatel (C-555/17, EU:C:2018:746, bod 36).

77. Dodávam, že tento výklad pojmu „neplatnosť“ v zmysle článku 19 šiestej smernice ako sankcie postihujúcej úkon, v prípade ktorého nie sú dodržané podmienky vzniku, majúcej za následok jeho zánik a vyvolávajúcej účinky voči všetkým, okrem toho potvrdzuje znenie iných nástrojov práva Únie používajúcich pojem „neplatnosť“, predovšetkým prvej smernice, ktorá sa týka neplatnosti spoločností. Článok 11 druhý odsek prvej smernice tak stanovuje, že „okrem dôvodov neplatnosti nemôže byť spoločnosť zo žiadneho dôvodu neexistujúca, absolútne neplatná, relatívne neplatná alebo vyhlásená za neplatnú“. Pojem „neplatnosť“ v zmysle článku 11 druhého odseku prvej smernice sa teda vzťahuje na neexistenciu, absolútnu neplatnosť, relatívnu neplatnosť alebo na vyhlásenie spoločnosti za neplatnú, pričom všetky tieto pojmy odkazujú na žaloby, ktoré majú za následok zánik úkonu, teda jeho zrušenie.

78. Podľa môjho názoru však žaloba o neplatnosť v zmysle článku 19 šiestej smernice tak, ako je definovaná, a odporovacia žaloba, o ktorú ide vo veci samej, nemajú ani rovnaký cieľ, ani rovnaké účinky.

79. Na jednej strane vnútroštátny súd vo svojom rozhodnutí spresňuje, že článok 2901 Občianskeho zákonníka stanovuje, že veriteľ môže navrhnúť, aby sa úkony týkajúce sa nakladania s majetkom, ktorými dlžník *poškodzuje* jeho nárok, vyhlásili voči nemu za neúčinné. Ak má teda žaloba o neplatnosť sankcionovať nedodržanie podmienok vzniku úkonu, ktorým dochádza k rozdeleniu, odporovacia žaloba, o akú ide vo veci samej, má za cieľ iba ochranu veriteľov, ktorých práva rozdelenie poškodilo. Na druhej strane, ak má žaloba o neplatnosť za následok zánik rozdelenia a vyvoláva účinky voči všetkým, odporovacia žaloba, o akú ide vo veci samej, má za následok iba to, že sa voči veriteľovi nemožno dovolávať úkonu, ktorým dochádza k rozdeleniu, pretože tento úkon je zbavený účinkov *voči veriteľovi*, ktorý podal žalobu.

80. Myslím si teda, že žalobu o neplatnosť v zmysle článku 19 šiestej smernice a odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, si nemožno zamieňať.

81. V tejto súvislosti dodávam, že článok 7 ods. 2 písm. m) nariadenia (EÚ) 2015/848 [22] stanovuje, že právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví okrem iného pravidlá týkajúce sa neplatnosti alebo nevymáhateľnosti právnych úkonov, ktoré poškodzujú kolektívny záujem veriteľov. V tomto prípade sa neplatnosť a nevymáhateľnosť považujú za podobné. Z toho vyvodzujem, že ak chce normotvorca Únie podriadiť neplatnosť a nevymáhateľnosť právneho úkonu rovnakým pravidlám, zdôrazní to výslovne. To však nie je prípad článku 19 šiestej smernice.

82. Navyše tiež uvádzam, že považovať odporovaciu žalobu za podobnú žalobe o neplatnosť v zmysle článku 19 šiestej smernice by malo za následok, že podanie odporovacej žaloby by bolo neúspešné. Keďže cieľom odporovacej žaloby nie je sankcionovať nedodržanie podmienok vzniku rozdelenia, nemôžu sa na ňu nikdy vzťahovať prípady neplatnosti uvedené v článku 19 ods. 1 písm. b) šiestej smernice. Z toho vyplýva, že podľa článku 19 ods. 1 písm. b) tejto smernice by už odporovaciu žalobu, považovanú za podobnú žalobe o neplatnosť, nebolo možné podať po nadobudnutí účinnosti rozdelenia. Odporovaciu žalobu, ktorá predpokladá existenciu úkonu, ktorým dlžník nakladá s majetkom, pritom možno podať jedine až po nadobudnutí účinnosti rozdelenia. Využitie tohto nástroja by bolo v dôsledku toho zmarené. [23]

83. Okrem toho, keďže podanie odporovacej žaloby predpokladá platný úkon, pri ktorom dochádza k nakladaniu s majetkom, bolo by nelogické považovať túto žalobu za rovnocennú žalobe o neplatnosť, ktorá má práve sankcionovať neplatnosť takéhoto úkonu.

22 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (Ú. v. EÚ L 141, 2015, s. 19).

23 Takéto riešenie však nemožno pripustiť predovšetkým z dôvodu, že odporovacia žaloba môže zohrávať pomocnú úlohu v prípade, keď určité nástroje stanovené právom Únie na ochranu veriteľov, ako je napríklad mechanizmus solidárneho ručenia nadobúdajúcich spoločností, už nie sú účinné.

84. Odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, preto nemožno stotožniť so žalobou o neplatnosť v zmysle článku 19 šiestej smernice.

85. Myslím si preto, že článok 19 šiestej smernice sa má vykladať tak, že ak došlo k rozdeleniu, tento článok nebráni tomu, aby veritelia rozdeľovanej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením tejto spoločnosti, podali takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, pretože odporovaciu žalobu nemožno považovať za podobnú žalobe o neplatnosť v zmysle tejto smernice.

V. Návrh

86. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Corte d'Appello di Napoli (Odvolací súd Neapol, Taliansko), takto:

1. Článok 12 šiestej smernice Rady 82/891/EHS zo 17. decembra 1982 o rozdelení akciových spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 bod g) zmluvy, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/63/ES z 13. novembra 2007, v spojení s článkami 21 a 22 tejto smernice sa má vykladať tak, že nebráni tomu, aby veritelia rozdeľovanej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením tejto spoločnosti, podali s cieľom dosiahnuť, aby sa voči nim vyhlásila neúčinnosť rozdelenia, takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, keď k rozdeleniu došlo bez toho, aby títo veritelia využili nástroj ochrany upravený vo vnútroštátnom práve ustanovením preberajúcim šiestu smernicu 82/891, zmenenú smernicou 2007/63, pokiaľ táto žaloba neporušuje ochranu iných veriteľov upravenú v tomto ustanovení.

2. Článok 19 šiestej smernice 82/891, zmenenej smernicou 2007/63, v spojení s článkami 21 a 22 tejto smernice sa má vykladať tak, že ak došlo k rozdeleniu, tento článok nebráni tomu, aby veritelia rozdeľovanej spoločnosti, ktorých práva vznikli pred rozdelením tejto spoločnosti, podali takú odporovaciu žalobu, o akú ide vo veci samej, pretože odporovaciu žalobu nemožno považovať za podobnú žalobe o neplatnosť v zmysle uvedenej smernice.